

ti njihove uresničitve. Strokovnjaki različnih strok, ki želijo podeželju skladen regionalen razvoj, ga gotovo ne bodo prezrli.

Damijana Počkaj Horvat

Oder, K., 1992: Občina Ravne na Koroškem. Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja - 20. stoletje. - 324 str. + karta v prilogi, Ljubljana

Dela s topografsko vsebino s področja zgodovinopisja kakor tudi z etnološkega vidika nudijo geografu številna aktualna pričevanja, ki jih je vredno upoštevati, uporabiti in smiselno vgraditi v izsledke posameznih raziskav. Kajti raznovrstni rezultati raziskovanj na sorodnih področjih dajejo in ponujajo nove vrednote, s katerimi bogatimo dosedanje vedenje o slovenskem človeku, njegovih potrebah po povečanju prehrabnih pridelkov, o vsakdanjem utripu in načinu življenja itd. V vseh teh relevantnih spremembah, ki so bile značilne za posamezna območja kakor tudi v okviru posameznih socialnih slojev določenega območja, so zakoličene sočasne razvojne težnje in njihovi učinki pri spreminjanju in preoblikovanju pokrajin. Prav zato, da bi mogli objektivneje presojsati posamezne pokrajnotvorne dejavnike in procese, ki nastajajo ob spreminjanju pokrajinske fiziognomije, je potrebno evidentirati kar se da širok spekter naravnih, gospodarskih, proizvodno-predelovalnih, prebivalstvenih, družbeno-socialnih in drugih sestavin. Z njimi je mogoče zaznati in zarisati ter ovrednotiti tisti razvojni utrip, ki je vtisnil pokrajini in njihovim predelom svojstven pečat.

S knjigo K. Odrove smo dobili pregledno in izčrpno informacijo o etnoloških značilnostih Mežiške doline. V delu je podrobna razčlenitev temeljnih sestavin etnološke topografije, in sicer po področjih in območjih, kot so začrtana v shemi za tovrstna preučevanja. S tako razčlenjeno in obravnavano tematiko oziroma problematiko je bilo mogoče zaznati in ovrednotiti osnovne težnje v razvoju posameznih kulturoloških sestavin na področju materialne ali duhovne ustvarjalnosti. Hkrati s tem pa je bilo mogoče zarisati glavne značilnosti v razvoju posameznih prvin in sestavin na področju vsakdanjega načina življenja. To pa so nekateri tisti dragoceni dejavniki in sestavine, ki dajejo pokrajini enkratno, subtilno, svojstveno in neponovljivo podobo.

Vsebinsko je knjiga razdeljena v devet poglavij, ki predstavljajo bolj ali manj zaokrožene enote. V uvodnem poglavju, Opredelitev območja, so nakazane njegove zemljepisne in zgodovinske oznake. V naslednjem poglavju, Notranji ustroj območja, so takorekoč do podrobnosti evidentirane nekdanje in današnje družbe-

nogospodarske in pokrajinske sestavine, oblike dejavnosti, ki so neposredno vplivale na razvojne usmeritve posameznih predelov. V tem poglavju so sistematično prikazane vse gospodarske panoge in druge veje dejavnosti, ki so nadgrajevale materialno proizvodnjo, in sicer za obdobje od druge polovice 19. stoletja naprej. Sledi predstavitev prebivalstvenega razvoja in prikaz sprememb na področju poklicne in socialne sestave prebivalcev. Obsežno je tudi poglavje o gospodarskem razvoju (str. 94-161). Najprej sta prikazana pomen in razvitost kmetijstva po posameznih proizvodnih vejah, pa obrt in rokodelstvo, industrija in rudarstvo, gozdarstvo ter terciarne dejavnosti. Zanimive in tudi za geografa dragocene so navedbe o uvajanju novosti v proizvodne in druge dejavnosti in oblike življenja. Temu sledi obsežno poglavje, Razkroj in stanje ohranjenosti tradicionalne kulturne podobe (str. 228-303), kjer so razkrite in ovrednotene po posameznih področjih človekovega dela in življenja stare, tradicionalne in nove (inovacijske) oblike v načinu življenja. Sklepno poglavje prikazuje etnološko preučevnost Mežiške doline in utemeljuje predloge za nadaljnje delo. Na koncu je Slovar nekaterih narečnih besed (str. 307-317), pregled uporabljene literature in virov ter seznam 44 informatorjev, ki so pomagali avtorici obuditi spomin na življenjski vsakdan v preteklih desetletjih. Med besedilom je 76 fotografij in 9 preglednic s statističnimi podatki.

Etnološka topografija ravske občine je izvrstno delo, ki tudi geografu nudi vrsto novih in dragocenih spoznanj, ki so lahko izhodišča za nadaljnje delo. S sistematično in poglobljeno raziskavo je avtorica osvetlila številne razvojne težnje in smeri, ki so se med drugim udeleževale v pokrajinski podobi, socialni in gospodarski sestavi prebivalstva, njihovem načinu življenja itd. Iz obsežne dokumentacije je izluščila tiste bistvene značilnosti, ki so spreminjale vsakdanji utrip življenja bodisi po samotnih hribovskih območjih, bodisi v urbaniziranih in industrijskih naseljih. Ko odložimo knjigo, spoznamo tiste novodobne dejavnike in usmerjevalce, ki so nemalo prispevali h koreniti preobrazbi nekdanje podobe Mežiške doline. Zato sem prepričan, da bo knjiga K. Odrove o ravenki občini našla mesto tudi na naših (geografskih) knjižnih policah.

Milan Natek

Cevc, T., 1992: Bohinj in njegove planine. Srečanja s planšarsko kulturo. - Izdala Triglavski narodni park, Bled in Inštitut za slovensko narodopisje - Znanstveno-raziskovalni center SAZU, Ljubljana, založila Didakta, 152 str., Radovljica 1992

Dela, ki so v kakršnikoli zvezi z našimi planinami in planšarstvom, vedno znova privlačijo našo pozornost. V njih spremljamo nekdanji in današnji človekov odnos do pašnih površin, ki so nad mejo stalne naseljenosti in so vdahnile tudi